

1. ДЕРЖАВНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВНИЙ ПЛАН ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ХЕРСОНЩИНИ

БУТРИЙ Д.С., в.о. першого заступника голови Херсонської обласної
державної адміністрації

КИРИЛОВ Ю.Є., ректор, д.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний
аграрний університет»

СТУКАН Т.М., аспірант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний
університет»

Процеси децентралізації влади та об'єднання територіальних громад є головною складовою регіонального розвитку в сучасних умовах, результативність якого свідчатиме про ефективність діяльності місцевих органів влади. Регіони, які стали на шлях впровадження адміністративної реформи вже за короткий проміжок часу збільшують фінансування у свою соціальну сферу, економіку та інфраструктуру. Інвестори більш охоче спрямовують свої фінансові ресурси не через центральний уряд, а через місцеві та регіональні органи влади. Тому основним мотивом адміністративної реформи в Україні є розвиток ефективної, економічно спроможної громади, яка здатна швидко реагувати на місцеві потреби і акумулювати максимум інвестиційних потоків [1].

Метою реформи місцевого самоврядування для ОТГ є формування самостійності громад у забезпеченні свого функціонування за рахунок власних ресурсів; вирішення питань місцевого значення; оптимізація джерел наповнення місцевих бюджетів; мобілізація внутрішніх ресурсів громади.

У ході реформи місцевого самоврядування до кінця 2017 р. в Україні буде створено близько 700 об'єднаних територіальних громад. Сьогодні у 413 новостворених ОТГ бюджети збільшилися у 7,1 рази та реалізовано 1383 проектів розвитку інфраструктури за рахунок державної субвенції. На 8,5 млрд. грн збільшилася державна підтримка розвитку регіонів та громад з 0,5 млрд. грн у 2014 році до 9 млрд. грн у 2017 році.

У Херсонській області станом на 01.09.2017 р. створення 14 об'єднаних територіальних громад до складу яких увійшли 95 громад (табл. 1), що становить більше ніж 36% від загальної кількості громад області, це охоплює близько 16 % населення та 26% площ земельних угідь. Згідно перспективного плану заплановано на Херсонщині створити у підсумку 41 ОТГ [2].

Таблиця 1

**Створені об'єднані територіальні громади Херсонщини станом на
01.09.2017 р.**

Об'єднані територіальні громади	Район	Центр громади	Дата створення
Асканіє-Нова територіальна громада	Чаплинський	смт Асканія-Нова	грудень 2016
Великокопанівська територіальна громада	Олешківський	с. Великі Копані	грудень 2016
Виноградівська територіальна громада	Олешківський	с. Виноградове	квітень 2017
Гладківська територіальна громада	Голопристанський	с. Гладківка	грудень 2016
Горностаївська територіальна громада	Горностаївський	смт Горностаївка	квітень 2017
Зеленопідська територіальна громада	Каховський	с. Зелений Під	грудень 2016
Каланчацька територіальна громада	Каланчацький	смт Каланчак	грудень 2016
Кочубеївська територіальна громада	Високопільський	с. Кочубеївка	липень 2015
Мирненська територіальна громада	Каланчацький	с. Мирне	грудень 2016
Музиківська територіальна громада	Білозерський	с. Музиківка	грудень 2016
Присиваська територіальна громада	Чаплинський	с. Григорівка	грудень 2016
Тавричанська територіальна громада	Каховський	с. Тавричанка	грудень 2016
Хрестівська територіальна громада	Чаплинський	с. Хрестівка	грудень 2016
Чаплинська територіальна громада	Чаплинський	смт Чаплинка	грудень 2016

Джерело: сформовано за даними [3].

Порівнюючи динаміку створення ОТГ з 2015 року по 2017 рік, слід зазначити, що кожного року кількість ОТГ суттєво зростає, так у 2015 році – це була 1 громада, у 2016 році – 11, у 2017 році – 2, які пройшли вибори і 10 громад, яким на 29 жовтня цього року призначені вибори.

За даними Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України станом на 01.09.2017 р. Херсонщина займає 8 місце у рейтингу областей України щодо формування об'єднаних

територіальних громад і активно продовжує рухатися в даному напрямі. Це не передовий показник по кількості об'єднаних громад у порівнянні з деякими регіонами країни, де створено вже 20 і навіть 30 ОТГ, але Херсонська область має прогресивний район – Чаплинський, де в грудні 2016 року було створено 4 ОТГ до яких увійшли 16 місцевих рад територіальних громад району. Це майже всі громади району крім 2, які не захотіли долучатися до адміністративної реформи, що проводиться на Херсонщині. [3].

На сьогодні новостворені ОТГ Херсонщини демонструють економічну спроможність, що дає їм можливість залучати інвестиції і зміцнювати свій інституціональний потенціал. Аналіз рівня виконання доходів загального фонду місцевих бюджетів за січень-квітень 2017 року (у 12 ОТГ, утворених станом на 01 січня 2017 р.) свідчить про збільшення доходів місцевих бюджетів без трансфертів та власних надходжень бюджетних установ на душу населення порівняно з відповідним періодом 2016 року. Так у більшості ОТГ цей показник перевищує середньообласний. Темп росту доходів населення на 1 особу за чотири місяці 2017 року у 8 ОТГ Херсонщини об'єднаних на 01.01.2017 р. досяг показників від 153,4% до 438,9%. Так, наприклад, ще нещодавно створена Музиківська ОТГ має бюджет громади, який перевищує 18 млн. грн, який наповнюється за рахунок 460 платників податків. На території Музиківської ОТГ функціонує 22 сільськогосподарських підприємства, з них «Сапфір-Агро», в оренді якого знаходиться більше 300 паїв, завод із виробництва легкої металевої упаковки, птахофабрика ПАТ «Чорнобаївське» та біогазовий завод. Музиківська ОТГ активно залучає інвестиційні кошти до громади через міжнародні програми та гранти. ОТГ є учасником програми DOBRE «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) [4].

Новостворені ОТГ Херсонської області від держави отримують додаткове стимулювання на капітальні видатки. Державний бюджет здійснює фінансову підтримку громад в першу чергу шляхом надання їм коштів на формування інфраструктури. У 2017 році громади мали можливість реалізувати вперше

проекти за рахунок коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ. Згідно розподілу Херсонська область отримає до кінця року більше ніж 52,1 млн грн такої субвенції.

Згідно перспективного плану формування територій громад Херсонської області, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 р. № 832 (в редакції розпорядження КМУ від 31 травня 2017 р. № 363-р), планується створити ще 33 об'єднані територіальні громади до складу яких увійдуть 95 населених пунктів.

Так, 29 жовтня 2017 р. на Херсонщині стануть самостійними ще 10 громад: Костянтинівська ОТГ (Горностаївський район), Високопільська ОТГ, Ювілейна ОТГ (Олешківський район), Любимівська ОТГ (Каховський район), Іванівська ОТГ (Іванівський район), Борозенська ОТГ (Великоолександрівський район), Бехтерська ОТГ (Голопристанський район), Чулаківська ОТГ (Голопристанський район), Білозерська ОТГ і Станіславська ОТГ (Білозерський район).

Отже, реформа місцевого самоврядування на Херсонщині проходить згідно поточного перспективного плану. Громади стаючи більш поінформованими щодо можливостей, які відкриває перед ними децентралізація та об'єднання громад (передача повноважень, бюджетів, ресурсів від держави на місцеві органи самоврядування, що у підсумку веде до створення фінансово незалежних громад, які функціонують для забезпечення власних потреб), проявляють все більшу свідомість та бажання щодо підвищення ефективності регіонального розвитку та підвищення рівня власного життя.

Література:

1. Децентралізація та ефективне місцеве самоврядування: навчальний посібник для посадовців місцевих та регіональних органів влади та фахівців з розвитку місцевого самоврядування. Київ: ПРООН/ МПВСР. – 2007. – 269 с.
2. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., та ін. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України /

[Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., та ін.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. – К. : ТОВ «Софія».– 2012. – 128 с.

3. Про затвердження перспективного плану формування територій громад Херсонської області [Електронний ресурс] : розпорядження КМУ від 05.08.2015 р. // Верховна Рада України : [сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/832-2015-%D1%80> (дата звернення: 26.09.2017). – Назва з екрана.

4. Чим Музиківська ОТГ приваблює інвесторів? [Електронний ресурс] // ГО «Український кризовий медіа-центр» : [сайт]. – Текст. дані. – Херсон, 2017. – Режим доступу: <http://ucmc.org.ua/uk/muzikivska-otg/> (дата звернення: 26.09.2017). – Назва з екрана.

5. Де у жовтні пройдуть вибори на Херсонщині [Електронний ресурс] // Інформаційне агентство «ПІК – Південна інформаційна Компанія» : [сайт]. – Текст. дані. – Херсон, 2017. – Режим доступу: <https://pik.ua/news/url/de-u-zhovtni-projdut-vibori-na-hersonschini> (дата звернення: 26.09.2017). – Назва з екрана.